- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

d) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi:
0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho, 70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Mualliflar:	**Djumayev Askar Xaydarovich** – "Raqamli iqtisodiyot" kafedrasi katta o'qituvchisi
E – mail:	askardjumayev@gmail.com
Tashkilot:	SamISI "Raqamli iqtisodiyot" kafedrasi
Taqrizchilar:	**S.A.Isxakova** – "Raqamli iqtisodiyot" kafedrasi PhD., dotsenti (ichki) **Arabov N.U.** – Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetining "Inson resurslarini boshqarish" kafedrasi mudiri, iqtisod fanlari doktori, prof.

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 29 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. S-18-6/2

Mazkur Sillabus "Raqamli iqtisodiyot" kafedrasining 2024 yil 29 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiyat bo'limi boshlig'i: **Shodmonov I.**

Iqtisodiyot fakulteti dekani: **Islomov Sh.M.**

Ikkinchi va kechki ta'lim Bo'limi boshlig'i: **Samandarov R.D.**

"Raqamli iqtisodiyot" Kafedrasi mudiri : **Mirzayev Q.**

Tuzuvchi: **Djumayev A.X.**

S-18-6/1

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

O'quv ishlari bo'yicha prorektor
T.S. Sharipov
2024 yil "29" avgust

Ro'yxatga olindi: №
2024 yil "29" avgust

INSTITUTSIONAL IQTISODIYOT
FANI BO'YICHA

SILLABUS

Kunduzgi va kechki ta'lim shakli uchun

Bilim sohasi:	300 000 – Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
Ta'lim sohasi:	310 000 – Ijtimoiy va xulq-atvorga mansub fanlar
Ta'lim yo'nalishi:	60310100 – Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

SAMARQAND – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Iqtisodiyot fakulteti
Ikkinchi va kechki ta'lim bo'limi
Ta'lim yo'nalishi: 60310100 – Iqtisodiyot (Tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

Fan nomi:	**Institutsional iqtisodiyot**
Fan turi:	**Majburiy**
Fan kodi:	II 1306
Yil:	2
Semestr:	3
Ta'lim shakli:	**Kunduzgi va kechki**
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	36
Amaliy mashg'ulotlar	36
Labaratoruya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	108
Kredit miqdori:	6
Baholash shakli:	Imtihon (Yozma)
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	talabalarda Institutsional iqtisodiyot, o'ziga xos xususiyatlari, shakl va usul, vositalari, institutsional iqtisodiyot to'g'risidagi tizimli, keng qamrovli nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarini xosil qilishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Institutsional iqtisodiyot fani yuzasidan umumiy tasavvur va fundamental iqtisodiy bilimlar bazasiga ega bo'lishlari kerak. Institutsional iqtisodiyot fanidan zamonaviy iqtisodiyot va iqtisodiy munosbatlar to'g'risida tegishli tasavvurga ega bo'lishlari lozim.

Ta'lim natijalari (TN)

	Bilimlar jihatidan:
TN1	Institutsional iqtisodiyot o'quv fanining predmeti, asosiy kategoriyalarini va tadqiqot usullari, bozor iqtisodiyotining o'zini-o'zi tartibga solishi mexanizmining kamchiliklari, salbiy oqibatlarga, ya'ni inqirozlarga olib kelishi mumkinligi, bozor iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solishning zarurligi, davlatning iqtisodiy vazifalari, davlat iqtisodiy siyosati va iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solishning nazariy asoslari, bu boradagi turli nazariy konsepsiyalar, davlat iqtisodiy siyosatining va iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish shakllari, usullari va vositalari *haqida tasavvurga ega bo'lishi;*
TN2	davlatning iqtisodiyot tarkibiy tuzilishini uzgartirish va uni modernizasiya qilishga karatilgan tarkibiy-investision siyosatini, davlatning agrar, antimonopol, mintaqaviy, iqtisodiyotda xususiy tarmoq va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash hamda ekologiya sohalaridagi siyosatlarining maqsad va vazifalarini, yuqoridagilarni amalga oshirish usullarini va vositalarini tahlil qila *bilishi va ulardan foydalana olishi;*
	Ko'nikma jihatidan:
TN1	Talabalar milliy iqtisodiyotning shakllanish jarayonlarini undagi strukturaviy o'zgarishlarni, iqtisodiyotni boshqarish va tartibga solish usullarini bilimlari, shuningdek, iqtisodiyotning tarmoq tizimini va ularni tavsiflovchi ko'rsatkichlaridan foydalangan holda ishlab chiqarishning samaradorligini oshirish yo'llari o'rganiladi va kelgusida professional bilimga ega bo'lgan mutaxassislarni shakllantirishga qaratilgan. *ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak;*
TN2	O'zbekistan Respublikasida iqtisodiy xodisa va jarayonlarni tahlil qilish va uni tartibga solishga oid chora-tadbirlarni ishlab chiqish *malakalariga ega bo'lishi kerak.*

Fan tarkibi

Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		Ajratil-gan soat
M1	"Institusional iqtisodiyot" faninign mazmun va mohiyati	2
M2	Mamlakatda institutlar va ularning jamiyat rivojlanishidagi roli hamda o'zoro bog'liqligi	2
M3	O'yinlar nazariyasi va o'zaro hamkorliklarni modellashtirish	2
M4	Uy xo'jaligi va uning xillari	2
M5	Transaksiya va transaksiya xarajatlari	4

M6	Jamiyatdagi xufyona iqtisodiyot	2
M7	Mulkchilik shakllari rivojlanishining evolyusiyasi	4
M8	Iqtisodiyotda firma nazariyasi	2
M9	Iqtisodiyotda tashkilotni amaliy tahlil qilish nazariyalari	2
M10	Firmaning tashkiliy-huquqiy shaklini tahlil qilish	2
M11	Davlat institutsional tashkilot sifatida	2
M12	Davlatlar tipologiyasi	2
M13	Davlatning mamlakat iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash vazifalari	2
M14	Jamiyatning ijtimoiy sohasi va uning davlat tomonidan institutsional tartibga solinishi	2
M15	Davlatning tashqi iqtisodiy faoliyatni davlat tomonidan tartibga solinishi	4
	JAMI:	**36**

Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)

A1	"Institusional iqtisodiyot" faninign mazmun va mohiyati	2
A2	Mamlakatda institutlar va ularning jamiyat rivojlanishidagi roli hamda o'zoro bog'liqligi	2
A3	O'yinlar nazariyasi va o'zaro hamkorliklarni modellashtirish	2
A4	Uy xo'jaligi va uning xillari	2
A5	Transaksiya va transaksiya xarajatlari	4
A6	Jamiyatdagi xufyona iqtisodiyot	2
A7	Mulkchilik shakllari rivojlanishining evolyusiyasi	4
A8	Iqtisodiyotda firma nazariyasi	2
A9	Iqtisodiyotda tashkilotni amaliy tahlil qilish nazariyalari	2
A10	Firmaning tashkiliy-huquqiy shaklini tahlil qilish	2
A11	Davlat institutsional tashkilot sifatida	2
A12	Davlatlar tipologiyasi	2
A13	Davlatning mamlakat iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash vazifalari	2
A14	Jamiyatning ijtimoiy sohasi va uning davlat tomonidan institutsional tartibga solinishi	2
A15	Davlatning tashqi iqtisodiy faoliyatni davlat tomonidan tartibga solinishi	4
	JAMI:	**36**
	HAMMASI	**72**

Ta'lim strategiyasi

"Institutsional iqtisodiyot" fanini o'qitish kredit tizimi bo'yicha o'qishda ma'ruzalar, amaliy mashg'ulotlar, taqdimotlar, shuningdek, mustaqil bajarish uchun topshiriqlarni o'z ichiga oladi. Ma'ruzada ko'rsatilgan mavzular bo'yicha nazariy va amaliy ma'lumotlar berilib, amaliy ish uchun o'quv materiallari taqdim etiladi, amaliy ishlarni bajarish va natijalarni hisoblash tartibi tushuntiriladi. Talabalar fan bo'yicha o'quv materiallarini auditoriyada o'rganadilar va mustaqil ishlar talabalar

tomonidan individual ravishda amalga oshiriladi. Talabalar uchun quyidagi materiallar mavjud:

- ma'ruza matnlari elektron shaklda;
- Har bir mavzu bo'yicha taqdimot slaydlari;
- Amaliy mashg'ulotlarni bajarish bo'yicha ko'rsatmalar;
- har bir fan mavzusi bo'yicha topshiriq va test mashqlari;
- Darslik va o'quv qo'llanmalar elektron shaklda.

Nazariy tayyorgarlik jarayonida talabaga fanga oid zarur tushunchalar beriladi. Talabalar mavzuni yanada mustahkamlash uchun taqdimotlar, darsliklar, o'quv qo'llanmalari va boshqa o'quv materiallaridan foydalanishlari tavsiya etiladi. Har bir mavzudan so'ng o'quvchilarning fanlarni o'zlashtirganliklarini tekshirish uchun test topshiriladi.

Amaliy mashg'ulotlar davomida talabalarga har bir mavzu bo'yicha topshiriqlarni bajarish bo'yicha materiallar, taqdimotlar va yo'riqnomalar hamda mavzuni o'zlashtirishlarini tekshirish uchun topshiriqlar beriladi.

Yakuniy imtihonga fanning barcha mavzularini to'liq o'zlashtirgan va baho olgan talabalar ruxsat etiladi.

№	Mustaqil ta'lim (MT)	Ajratilgan soat
MT1	Institusional nazariyalarning paydo bo'lishi va rivojlanishi tarixi.	4
MT2	Institusionalizmning metodologik asoslari va institusional tahlilda boshlang'ich nuqta masalasi.	4
MT3	Neoinstitusional nazariyaning asosiy yo'nalishlari.	4
MT4	Institusional iqtisodiyotning rivojlanish xususiyatlari.	4
MT5	Hozirgi zamon iqtisodiy ta'limotlarining asosiy yo'nalishlari.	4
MT6	Institusionalizmning boshqa yo'nalishlardan farq etuvchi jihatlari.	4
MT7	«Eski» institusionalizm vakillari qarashlarining tahlili.	4
MT8	Instiusionalizmning asosiy nazariyalari.	4
MT9	Mulkiy va shartnomaviy munosabatlar nazariyalarning sharhi.	4
MT10	"Eski" va "yangi" institusional maktablarning prinsipial farqlari.	4
MT11	Neoinstitusional iqtisodiy nazariya (neoinstitusionalizm) rivojlanishining asosiy omillari.	4
MT12	"Institut" va "norma" tushunchalarining mohiyati.	4
MT13	Rasmiy va norasmiy normalar va ularning shakllanishi.	4
MT14	Institusional matrisa va uning amal qilishi.	4
MT15	Institusional o'zgarishlar va institutlarning o'zaro bog'liqligi.	4
MT16	Bozor ishtirokchilarining o'zaro kelishuvlar bo'yicha hatti-harakatlari normasi.	4
MT17	Rasmiy va norasmiy normalarni muvofiqlashtirishning zarurati.	4
MT18	Tashkilotlarning institusional jarayonlarda bajaradigan funksiyalari.	4

MT19	O'yinlar nazariyasining asosiy yo'nalishlari.	4
MT20	Muvozanatlar turlari va ularni qidirish yo'llari.	4
MT21	O'yinlar nazariyasi tayanch modellarining tasnifi.	4
MT22	Kooperativ va nokooperativ nazariyalarning xususiyatlari.	4
MT23	Ustun strategiyali muvozanatning tahlili.	4
MT24	Pareto bo'yicha muvozanat va uning tahlili.	4
MT25	Iqtisodiyot konstitusiyalarining shakllanishi.	4
MT26	Shtakelberg bo'yicha muvozanat va uning tahlili.	4
MT27	Buyruqbozlik iqtisodiyotining normalari.	4
	JAMI:	**108**

Asosiy adabiyotlar

1. Berkinov B.B., Yakubov I.O., Sunnatov M.N., Institutsional iqtisodiyot: fanidan amaliy mashg'ulotlar o'tkazish bo'yicha. -O'quv qo'llanma. – T.:2019.- 170b.
2. Малкина М.Ю., Логинова Т.П., Лядова Е.В. Институциональная экономика: Учебное пособие. – Нижний Новгород: Нижегородский госуниверситет, 2015 – 258 с.
3. Лукичёв, П.М. Институциональная экономика: учебное пособие / П.М. Лукичёв, О.П. Чекмарев, А.Д. Шматко; Балт. гос. техн. ун-т. – СПб., 2021. – 124 с

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 29 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 47 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 485 b.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida" gi PF-4947-sonli Farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 6-son, 70-modda.
5. O'zbekiston Respublikasi Fuqarolik kodeksi. - T.: Uzbekiston. 2011. – 48b.
6. А.Н.Елиссеев, И.Е.Шульга Институциональный анализ интеллектуальной собственности: Учеб. пособие. - М.: ИНФРА - М, 2005. – 92 с.
7. В.Л.Тамбовцев Экономическая теория институциональных изменений. - М.: ТЕИС, 2005. - 542 с.

Internet saytlari

1. www.economy.gov.ru

2. www.uza.uz
3. uzland.uz
4. www.stability.uz
5. http://martit.ru/images/stories/umk/inst-economy-book.pdf
6. http://www.unn.ru/books/met_files/inst_economy.pdf
7. http://pmkinfo.tversu.ru/pers/drozdov/ie.pdf
8. http://institutional.narod.ru/
9. http://www.litres.ru/marina-odincova/institucionalnaya-ekonomika/
10. http://www.nnre.ru/delovaja_literatura/institucionalnaja_yekonomika/index.php

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa.

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektga puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

c) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan xaqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;